

Juridische raadgevers in de strijdkrachten

Pilootdepartement: Ministerie van Landsverdediging

Werkdocument 03

I. TOE TE PASSEN BEPALINGEN

A. Rechtsgrond

1. Internationaal recht

Door het van kracht worden van Protocol I, zijn de Hoge Verdragsluitende Partijen altijd, en de Partijen bij het conflict tijdens een gewapend conflict, verplicht ervoor te zorgen dat juridische raadgevers ter beschikking staan om indien nodig, de militaire commandanten, op de gepaste echelon, raad te geven betreffende de toepassing van de Conventies en het Protocol I, en het passende onderricht te geven dat de Strijdkrachten met betrekking tot dit onderwerp dienen te krijgen. De uitvoeringsmaatregelen mogen vrij en met de nodige soepelheid worden bepaald (P I - artikel 82).

2. Nationaal recht

Wet van 16 april 1986 houdende goedkeuring van het Aanvullend Protocol bij de Conventies van Genève van 12 augustus 1949 inzake de bescherming van de slachtoffers van internationale gewapende conflicten (Protocol I), aangenomen te Genève op 8 juni 1977.

B. Analyse van de te nemen maatregelen

Een structuur van juridische raadgevers bij de Krijgsmacht opbouwen en zorgen voor hun opleiding.

II. BETROKKEN DEPARTEMENTEN

Ministerie van Landsverdediging.

III. BUDGETTAIRE WEERSLAG

De opbouw van de structuur van juridische raadgevers en hun vorming worden verwezenlijkt binnen het kader van het budget van Landsverdediging.

IV. STAND VAN ZAKEN

A. Het voorstel van de Generale Staf (GSt) betreffende de structuur en de opleiding van de Raadgevers oorlogsrecht (ROR) in de Krijgsmacht werd op 18 juli 1987 door de Minister van Landsverdediging goedgekeurd.

B. Overgangsmaatregel

Gedurende een overgangsfase van ongeveer twee jaar, ingegaan op 1 oktober 1987, heeft de tijdelijke Cel oorlogsrecht (Cel OR), door de GSt ingesteld, de volgende taken verwezenlijkt:

- De juiste bevoegdheden van de ROR bepalen;
- De structuur van de ROR uitwerken;
- De gespecialiseerde en voortgezette opleiding van de ROR bepalen;
- De GSt vertegenwoordigen in de Interdepartementale Commissie voor humanitair recht.

C. Toestand op 1 februari 91

Het Algemeen Order (AO) J/797 bepaalt de opdracht, de bevoegdheden, de structuur en de opleiding van de ROR.

In het kort:

1. Opdracht

De militaire bevelhebbers adviseren over de toepassing van het oorlogsrecht, de doctrine en het onderricht hierover.

2. Structuur

a) De raadgevers in oorlogsrecht zijn voorzien in de Generale Staf, in de Staven van de Machten en van de Medische Dienst, in Staven van de Grote Commando's en de eenheden tot op het niveau van brigade en gelijkaardige eenheden, en in de Staven der Provinciën.

b) De functie wordt uitgeoefend door officieren van de secties en takken 2 (inlichtingen en veiligheid) en 3 (operaties).

c) In vreedstijd worden alle functies en bevoegdheden uitgeoefend op niet-exclusieve wijze.

d) De raadgevers in oorlogsrecht worden aangeduid onder de reserve-officieren die doctor of licentiaat in de rechten zijn.

Actieve officieren zijn eveneens aangeduid om de in vreedstijd voorziene functies van ROR in cumul uit te oefenen.

- e) De ROR van de GSt, de Staven van de Machten en de Medische Dienst, tezamen met een juridisch adviseur van het Burgerlijk Algemeen Bestuur (BAB), vormen de Intermachten Commissie voor oorlogsrecht.

3. Vorming

Een gespecialiseerde cursus wordt jaarlijks georganiseerd door het Koninklijk Hoger Instituut voor Defensie (KHID) en strekt zich uit over een periode van 3 weken.

De cursus is toegankelijk voor andere Ministeries in functie van de beschikbare plaatsen.

Deze vorming wordt vervolledigd door een permanente training via seminaries, informatietijdschriften, enz.

D. Toestand op 1 oktober 1995

Rekening houdend met de nieuwe vereisten, die de deelneming van Belgische eenheden aan internationale operaties voor gevolg heeft, was een aanpassing van het AO-J/797 noodzakelijk.

Het aangepaste Algemeen Order J/797 A werd door de Chef van de Generale Staf goedgekeurd en omvat volgende wijzigingen :

- 1. De benaming van de juridische raadgevers bij de strijdkrachten werd gewijzigd in Raadgever in het recht van de gewapende conflicten (RRGC).

- 2. Bijkomende opdracht

In geval van deelneming aan een buitenlandse operatie, de bevelhebbers adviseren inzake de aspecten van het recht van de gewapende conflicten inherent aan dit soort opdracht.

- 3. Structuur

- a) Er wordt in een functie van RRGC voorzien in de Generale Staf, in de Staven van de Krijgsmachtdelen, in de Staven van de Grote Commando's tot op het niveau Bataljon/Onafhankelijke Compagnie en gelijkwaardige eenheid, in de Scholen en in de Staven van de Provincies. Deze functies worden, in vredetijd, uitgeoefend op niet-exclusieve wijze.
- b) Op oorlogsvoet zijn sommige functies exclusieve functies en worden uitgeoefend door reserveofficieren die, bij voorkeur, doctor of licentiaat in de rechten zijn.

Ingevolge de hervorming van de militaire dienstplicht zullen de reserve-officieren - licentiaten in de rechten - tegen het jaar 2010 geheel verdwenen zijn. De toekomst van de reserve wordt nog bestudeerd.

Hierom werden binnen het Departement van Landsverdediging de nodige beslissingen nog niet genomen.

4. Vorming

Een gespecialiseerde cursus wordt, in beide landstalen, georganiseerd door het Koninklijk Hoger Instituut voor Defensie (KHID). De cursus strekt zich uit over een periode van vier weken en behelst, buiten een cursus over internationaal publiek- en strafrecht en het recht in de gewapende conflicten ook algemene noties betreffende internationale operaties en de daarmee gepaard gaande inzetregels.

E. Situatie op 10 juni 2003

Rekening houdend met de herstructurering van de Strijdkrachten, werd het AO-J 797B herzien en door de Militaire Commissie voor het Recht van de Gewapende Conflicten aanvaard.

Structuur :

De structuur van de Juridische raadgevers in de strijdkrachten is samengesteld uit, aan de ene kant, de juristen van het Directoraat-Generaal Juridische Steun en Bemiddeling (DGJM) en, aan de andere kant, de Raadgevers in het Recht van de Gewapende Conflicten (RRGC).

1. Directoraat-Generaal Juridische Steun en Bemiddeling

In het Directoraat-Generaal Juridische Steun en Bemiddeling (DGJM) zitten de juristen van de Staf van defensie.

Binnen dit Directoraat-Generaal is de Sectie Humanitair Recht en Strafrecht met de steun in het domein van Humanitair Recht belast.

2. Raadgevers in het Recht van de Gewapende Conflicten

a) Een functie van RRGC is voorzien in het Stafdepartement "Operaties en Training". Een functie van RRGC is eveneens voorzien in de Lucht-, Land- en Marinecomponent, in de Directoraten-generaal Vorming, Human Resources en Material Resources en tot op het niveau Bataljon/ Onafhankelijke Compagnie en gelijkwaardige eenheid, in de scholen/Opleidingscentra en in de Staven van de Provincies.

b) De functie van RRGC van het Stafdepartement "Operaties en Training" is een exclusieve functie. Op de andere commandoniveaus worden de functies door actieve officieren op niet-exclusieve wijze uitgeoefend.

c) Sommige functies van RRGC zijn eveneens op TO voorzien voor reserveofficieren die, bij voorkeur, doctor of licentiaat in de rechten zijn. Deze functies zijn exclusieve functies.

F. Situatie op 01 januari 2007

De structuur RRGC binnen Defensie is de volgende :

1. Functies van RRGC zijn voorzien:

- in het Stafdepartement « Operaties en Training » ;

- in de Algemene Directie Vorming, de Algemene Directie Human Resources en de Algemene Directie Material Resources ;
- in de staven van de Lucht-, Land-, Marine- en Medische Component ;
- in de eenheden tot op het niveau bataljon/onafhankelijke compagnie en gelijkwaardige eenheid ;
- in de Scholen/Instructiecentra.

2. De TWEE functies van RRGC van het Stafdepartement “Operaties en Training” zijn exclusieve functies en worden uitgeoefend in samenwerking met juristen die tot de Algemene Directie Juridische Steun en Bemiddeling (DGJM) behoren.

Op andere commandoniveaus wordt deze functie door officieren van het actieve kader, in principe op niet-exclusieve wijze, uitgeoefend.

Rekening houdend met hun respectievelijke behoeften kunnen deze commandoniveaus niettemin officieren van het actieve kader als RRGC in exclusieve functie aanduiden.

G. Situatie op 1 december 2015 Behalve de officieren van de Staf en van de verschillende eenheden die de vorming tot RRGC gevolgd hebben, worden permanent twee juristen gedetacheerd binnen de divisie “Operaties en training”.

De militairen op het terrein worden tijdens bepaalde oefeningen en bij de meeste operaties begeleid door een jurist. Het is zijn taak het commando advies te verlenen met betrekking tot elke juridische materie die verband houdt met de opdracht.

Er wordt tevens een jurist ingezet binnen de internationale commandocentra tijdens bepaalde multinationale operaties.

V. VOORSTELLEN VAN BESLISSING

De Interministeriële Commissie is van mening dat België al zijn verplichtingen in dit verband heeft vervuld.

VI. LAATSTE BIJWERKING

December 2015.

VII. DATUM VAN GOEDKEURING DOOR DE ICHR

December 2016

VIII. BIJLAGEN

/